

TRABZON ÜNİVERSİTESİ LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

Lisansüstü Programlarda Ders Planına Ders Ekleme Ve Ders Çıkarma İlkeleri

Bu esaslar, ilgili mevzuat hükümleri çerçevesinde Enstitüye bağlı tezli yüksek lisans ve doktora programlarının ders planlarına yeni ders eklenmesi ve mevcut derslerin çıkarılması süreçlerinin sistematik bir şekilde yürütülmesini sağlamak, uygulama birliği oluşturmak ve bu süreçlere ilişkin usul ve esasları akademik kurulların dikkatine sunmak amacıyla düzenlenmiştir.

I. Genel İşleyiş ve Karar Mekanizması

Lisansüstü programlarda yeni bir dersin açılması veya mevcut bir dersin kapatılması; **Anabilim Dalı önerisi, Enstitü Kurulu teklifi ve Senato onayı** ile gerçekleştirilir.

- **Süreç ve Başvuru Zamanı:** Öğretim üyeleri, ders açma tekliflerini akademik takvimde belirtilen süreler içerisinde, Enstitü internet sitesinden edinebilecekleri ilgili Ders Açma Formlarını eksiksiz doldurarak Anabilim Dalı Başkanlığına sunar.
- **Değerlendirme Mercii:** Yeni ders açma teklifleri, Anabilim Dalı Başkanlığının Akademik Kurul toplantısında değerlendirilir ve uygun görülenler onay için Enstitüye iletilir. Enstitü Kurulu kararı ile Senato onayına sunulur.
- **Görev Şartı:** Ders teklif eden öğretim üyesinin, dersin açılacağı ilgili lisansüstü programda resmen görevli olması zorunludur.
- **İçerik Mükerrerliği (Teklik):** Açılması teklif edilen derslerin içerik ve konularının, Enstitü veya Üniversite bünyesindeki diğer lisans veya lisansüstü programlarda mevcut derslerle benzerlik veya mükerrerlik arz etmemesi esastır.

II. Öğretim Üyesi Minimum Ders Verme Deneyimi Şartları

Ders açacak öğretim üyelerinin, ders açacakları programa göre aşağıdaki asgari tecrübe şartlarından birini sağlaması gerekir:

Program	Asgari Ders Verme Tecrübesi
Tezli Yüksek Lisans	Lisans programlarında en az iki dönem ders vermiş olmak.
Doktora	a. Lisans programlarında en az dört dönem ders vermiş olmak, veya b. b. Yüksek Lisans programlarında en az iki dönem ders vermiş olmak.

III. Uzmanlık Alan Dersi Açma Esasları

Uzmanlık alan derslerinin açılmasında şu kriterler uygulanır:

- **Danışmanlık ve Onay Şartı:** Bir öğretim üyesinin uzmanlık alan dersi yürütebilmesi için, danışmanlığında bulunan öğrencinin ders önerisinin Enstitü tarafından uygun bulunarak onaylanmış olması zorunludur.
- **Akademik Gerekçe ve İçerik Niteliği:** Uzmanlık alan dersi formunda yer alan açıklama bölümünün ilgili alanın akademik standartlarına uygun, kapsamlı ve açıklayıcı bir içerikle sunulması esastır. Ders adları belirlenirken gereksiz detaydan kaçınılmalı; kısa, öz ve tanımlayıcı ifadeler tercih edilmelidir. Çok uzun ders adları transkript belgelerinde teknik sorunlara yol açtığından, ders adlandırmalarında sistem uyumluluğu gözetilmelidir. Uzmanlık alan dersinin adı ve içeriği; programda açılan veya açılması muhtemel diğer genel kredili derslerin kapsamını engelleyecek ya da onların yerine geçecek genel nitelikte olmamalıdır. Bu derslerin, danışmanın üzerinde çalıştığı spesifik uzmanlık alanını doğrudan destekleyen, özelleşmiş bir içeriğe sahip olması esastır.
- **Kontenjan Limiti:** Bir öğretim üyesi, görevli olduğu program sayısına bakılmaksızın, ders planında tezli yüksek lisans programları için en fazla iki, doktora programları için ise en fazla iki uzmanlık alan dersi bulundurabilir.

IV. Akademik ve Bilimsel Yetkinlik Belgelenmesi Zorunluluğu

Lisansüstü programlarda açılması teklif edilen her bir yeni ders için, dersi öneren öğretim üyesinin ilgili dersin içeriği ile doğrudan ilişkili akademik ve bilimsel yetkinliğini gösteren belgelerin ders öneri formunun ekinde sunulması zorunludur. Sunulacak akademik ve bilimsel yetkinlik belgeleri aşağıdaki unsurları kapsayacak şekilde açık, anlaşılır ve doğrulanabilir nitelikte olmalıdır:

- **a) Bilimsel Yayınlar:** İlgili alanda yapılmış ulusal ve uluslararası bilimsel yayınlar (makale, kitap, kitap bölümü vb.).
- **b) Projeler:** Tamamlanmış veya yürütülmekte olan bilimsel araştırma projeleri.
- **c) Ders Deneyimi:** Daha önce verilmiş benzer dersler ve bu derslere ilişkin içerik ve deneyim.
- **d) Uzmanlık Belgeleri:** İlgili alanda alınmış akademik dereceler ve uzmanlık alanını gösterir belgeler.
- **e) Bilimsel Etkinlikler:** Alan ile ilgili bilimsel etkinlikler (konferans, sempozyum, çalıştay vb.) ve katkılar.
- **f) Destekleyici Belgeler:** Gerek görülmesi halinde Enstitü Yönetim Kurulu tarafından talep edilebilecek diğer destekleyici belgeler.

Değerlendirme Kriterleri:

- Sunulan belgelerin, önerilen dersin içeriği ile doğrudan ilişkilendirilmiş olması ve öğretim üyesinin bu dersi yürütebilecek akademik yeterliliğini açık biçimde ortaya koyması esastır.
- Eksik, yetersiz veya ilgili alanla doğrudan ilişkilendirilemeyen belge içeren ders önerileri değerlendirmeye alınmayacak olup ilgili Anabilim Dalına iade edilecektir.

V. İdeal Akademik Uyum ve Stratejik Kalkınma Kriterleri

Ders içeriklerinin bilimsel derinliği artırması amacıyla aşağıdaki hususlara öncelik verilir:

- **Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi (TYÇ) Uyumu:** Dersin öğrenme çıktıları, TYÇ'nin lisansüstü düzeyde öngördüğü bilgi, beceri ve yetkinlik grupları ile uyumlu olmalıdır.
- **Stratejik Alanlara Katkı:** Ders konusu, ülkenin Kalkınma Planları, Bölgesel Gelişme Planları ve YÖK tarafından belirlenen öncelikli alanlar ile doğrudan ilgili olmalıdır.
- **Yenilikçilik ve Disiplinlerarasılık:** Ders içeriği güncel bilimsel gelişmeleri yansıtmalı ve disiplinlerarası araştırma potansiyelini desteklemelidir.
- **Uluslararasılaşma:** Ders içeriği uluslararası güncel literatürü esas almalı; öğrencinin uluslararası bilimsel ağlara entegrasyonunu ve uluslararası hakemli yayın yapma becerisini desteklemelidir.
- **Paydaş Katılımı:** İçerik belirlenirken mezunlar, iş dünyası temsilcileri, öğrenciler ve ilgili STK'ların görüşlerine başvurulması tavsiye edilir.

VI. Programın Dinamik Tutulması ve Derslerin Kapatılması

- **Kapatma Kriterleri:** Bir dersin, üst üste dört yarıyıl boyunca hiç öğrenci tarafından seçilmemesi veya içeriğinin güncelliğini tamamen yitirmiş olması durumunda kapatılması teklif edilir.
- **Kapatma Usulü:** Kapatma teklifleri; Anabilim Dalı önerisi, Enstitü Kurulu teklifi ve Senato onayı silsilesiyle, ders açma işlemlerinde izlenen aynı usul ve esaslar çerçevesinde gerçekleştirilir.